

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
PODSEKRETARZ STANU

Warszawa, dnia 27.07. 2015 r.

BM-1-041-258/15/2

UMP: 150728-00045

DSO-I-071-51/15

Dot. BPS/043-77-3327-MS/15

SEKRETARIAŃ
Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 28.07.15
nr. 4788 podpis. JM

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 28.07.15.

nr. 3095 podpis. *Basenka*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana senatora Roberta Mamąta podczas 77. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 25 czerwca 2015 r., poświęcone kwestii dotyczącej wydawania przez polskie sądy orzeczeń w trybie konwencji haskiej w kontekście sprawy Pani Marleny J. toczącej się przed Sądem Rejonowym w Ostrowi Mazowieckiej i Sądem Okręgowym w Ostrołęce, uprzejmie informuję.

Konwencja dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę sporządzona w Hadze w dniu 25 października 1980 r., ratyfikowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 6 lipca 1992 r. (publikacja w Dz. U. z 1995 r. Nr 108, poz. 528), w głównych założeniach wskazuje, że wartością pierwotną i nadrzędną jest w każdym postępowaniu dotyczącym dziecka – „interes dziecka” (art. 3), który odpowiada występującemu w polskim prawie pojęciu „dobro dziecka”.

„Interes”, a więc „dobro” dziecka ma także zgodnie z preambułą Konwencji podstawowe znaczenie we wszystkich sprawach dotyczących sprawowania nad nim opieki.

Celem Konwencji haskiej jest skuteczne przeciwstawienie się samoistnym działaniom uprowadzającego lub zatrzymującego dziecko, który – bezpośrednio lub za pośrednictwem osób trzecich – naruszył prawa innej osoby, instytucji lub organizacji powołanej do opieki na dzieckiem. Urzeczywistnienie tego celu ma nastąpić przez pozbawienie wszelkich skutków działania osoby uprowadzającej lub zatrzymującej dziecko w drodze przywrócenia stanu faktycznego i prawnego, jaki istniał przed jego naruszeniem.

Ochrona dziecka w płaszczyźnie międzynarodowej przed szkodliwymi skutkami wynikającymi z bezprawnego uprowadzenia, przez zagwarantowanie niezwłocznego powrotu do państwa stałego pobytu obliguje sądy do szybkiego postępowania w tego typu sprawach (art. 2, art. 11 zd. 1 oraz art. 12 zd. 1 Konwencji).

Tak więc dyrektywą generalną przy rozpatrywaniu konfliktu wynikłego na tle sprawowania opieki nad dzieckiem, a w szczególności w zakresie podjęcia decyzji o przywróceniu stanu faktycznego i prawnego jaki istniał przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem dziecka powinno być jego dobro.

Celem Konwencji nie jest rozstrzygnięcie spraw dotyczących władzy rodzicielskiej lub określenie, z którym rodzicem dziecko zwykle ma mieszkać, a zapewnienie niezwłocznego powrotu dzieci bezprawnie uprowadzonych lub zatrzymanych w jednym z umawiających się państw, w tym przede wszystkim przeciwdziałanie negatywnym skutkom międzynarodowego uprowadzania lub zatrzymywania dzieci (preambuła art. 1 lit. a).

Postępowanie wszczęte na podstawie przepisów Konwencji ma doprowadzić do przywrócenia stanu faktycznego i prawnego, jaki istniał przed bezprawnym uprowadzeniem lub zatrzymaniem dziecka.

Granice kognicji sądu opiekuńczego do sprawnego orzekania w tego rodzaju sprawach wyznaczają postanowienia Konwencji. Sąd zobowiązany jest do wydania nakazu niezwłocznego powrotu dziecka do państwa miejsca pobytu (art. 12 zd.1) po ustaleniu, że doszło do bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka, które nie ukończyło w chwili orzekania 16 lat oraz po potwierdzeniu, że nadal ono przebywa na terytorium państwa organu orzekającego i w sytuacji gdy od uprowadzenia lub zatrzymania do chwili wpłynięcia wniosku nie upłynął krótszy czas niż jeden rok. Powrót dziecka powinien zostać zarządzone nawet po upływie 1 roku, chyba że zostanie ustalone, że dziecko przystosowało się już do swego nowego środowiska (art. 12 ust. 2).

Uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka jest bezprawne w rozumieniu Konwencji jeżeli nastąpiło naruszenie prawa do opieki przyznanego przez ustawodawstwo (orzeczenie sądowe lub administracyjne albo ugodę mającą moc prawną) państwa, w którym dziecko miało miejsce stałego pobytu bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem oraz, jeżeli w chwili uprowadzenia lub zatrzymania prawo to było skutecznie wykonywane (art. 3).

Osoba zainteresowana może domagać się powrotu dziecka, które nie ukończyło 16 lat (art. 4), i które zostało bezprawnie uprowadzone (lub zatrzymane) z jednego państwa,

będącego stroną Konwencji do innego państwa, również będącego stroną Konwencji (art. 4 w zw. z art. 35).

Konwencja przewiduje, że w pewnych okolicznościach powrót dziecka jest niewskazany pomimo tego, że nastąpiło jego bezprawne uprowadzenie lub zatrzymanie. Konwencja haska przewiduje pięć wyjątków od ogólnej reguły wynikającej z art. 12 ust 1. Wyjątki te wymienione są w art. 12 ust. 2, art. 13 ust. 1 i 2 oraz art. 20 Konwencji.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że przedmiotowa sprawa pozostawała w zainteresowaniu resortu w związku z przekazaniem przez Ministerstwo Spraw Społecznych, Dzieci i Integracji Królestwa Danii do Ministerstwa Sprawiedliwości, jako polskiego organu centralnego wyznaczonego na podstawie art. 6 Konwencji informacji w piśmie z dnia 11 listopada 2013 r. o uprowadzeniu w nocy z 16 na 17 października 2013 r. małoletniego Marcusa J _____ ur. dnia _____ r. do Polski. Wniosek podpisany przez ojca dziecka, Pana Jakoba L _____ zawierał uzasadnienie oraz dokumenty wskazujące na dokonanie przez matkę dziecka, Panią Marlenę J _____, uprowadzenia za granicę w rozumieniu art. 3 Konwencji.

W związku z tym, że zadaniem organów centralnych jest m.in. ułatwianie wszczęcia postępowania sądowego w celu powrotu uprowadzonego dziecka, wniosek o wydanie dziecka przekazany został według właściwości do Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej (sygn. akt _____), który postanowieniem z dnia 28 października 2014 r. oddalił wniosek o wydanie dziecka w uzasadnieniu wskazując, iż pomimo stwierdzenia bezprawności uprowadzenia małoletniego Marcusa J _____ zaistniały przesłanki negatywne do wydania dziecka do Danii (wyjątek z art. 13 ust. 1 lit. b) Konwencji).

W wyniku kontroli drugoinstancyjnej wskazanego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy w Ostrołęce postanowieniem z dnia 19 lutego 2015 r. (sygn. akt _____) zmienił zaskarżone orzeczenie, nakazując matce wydanie dziecka do 15 kwietnia 2015 r.

Ze względu na treść art. 519¹ § 2 k.p.c. w przedmiotowej sprawie skarga kasacyjna nie przysługuje.

Należy dodać, że w konkretnej sprawie w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa do opieki przysługującego i wykonywanego przez Pana L _____ sąd polski zobowiązany był do zarządzenia powrotu dziecka do Danii, przy czym powrót ten mógł nastąpić wraz z matką, przez wydanie dziecka pod opiekę ojca albo przez fizyczny powrót samego dziecka do jurysdykcji duńskiej. Natomiast kwestia ewentualnej odpowiedzialności karnej matki za uprowadzenie dziecka w Danii nie powinna wpływać na rozstrzygnięcie sądu polskiego, gdyż

stanowi kwestię odrębną od dyrektywy przywrócenia dziecka do miejsca jego stałego pobytu sprzed bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania.

W kontekście wniosku o zbadanie przedmiotowej sprawy, pod kątem oceny wydanego przez sąd polski rozstrzygnięcia uprzejmie informuję, że zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych - zwanej dalej: u.s.p., (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 133 z późn. zm.) Minister Sprawiedliwości uprawniony jest do wykonywania zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów, który obejmuje analizę i ocenę prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego (art. 37f u.s.p.).

Zadania z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, obejmujące m.in. takie czynności, jak badanie toku i sprawności postępowania w poszczególnych sprawach, powierzone zostały wyłącznie prezesom sądów i podległej im służbie nadzoru.

Przedmiotem żadnego z wyżej wymienionych rodzajów nadzoru nie może być działalność orzecznicza.

z *powinno*

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Wojciech Hajduk